

Het Ouderschapsplan

Inleiding

Een ouderschapsplan is verplicht voor ouders die gaan scheiden en die minderjarige kinderen (t/m 17 jaar) hebben. Deze verplichting geldt ook wanneer ouders niet getrouwd zijn maar een kind of meerdere kinderen hebben waar zij beiden het ouderlijk gezag over hebben.

Indien ouders getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben, wordt het ouderschapsplan samen met het verzoek tot ontbinding van het huwelijk of geregistreerd partnerschap naar de rechtbank verzonden.

Vorbereiding

Aan tafel bij de mediator worden diverse afspraken over zorg en opvoeding van de kinderen na de scheiding besproken. Een ouderschapsplan is een document waarin deze afspraken worden vastgelegd. Het is belangrijk om dit plan zorgvuldig voor te bereiden, zodat het duidelijk en praktisch is voor beide ouders. Denk hierbij aan afspraken over de verdeling van de zorgtaken, de zorgregeling, hoe ouders elkaar informeren en hoe zij belangrijke beslissingen nemen.

Stappen in de voorbereiding voor ouders:

Ga met elkaar in gesprek over de belangrijkste punten die volgens jullie in het ouderschapsplan moeten komen. Denk hierbij aan de volgende onderwerpen:

- **Zorgregeling:** Hoe verdelen jullie de zorgtaken en de tijd die de kinderen bij elke ouder doorbrengen?
- **Communicatie:** Hoe houden jullie elkaar op de hoogte van belangrijke zaken rondom de kinderen en hoe informeren jullie elkaar over hun welzijn?
- **Besluitvorming:** Hoe nemen jullie samen beslissingen over belangrijke zaken zoals school, gezondheid en vrijetijdsbesteding?
- **Financiën:** Hoe verdelen jullie de kosten van en wie doet de uitgaven voor de kinderen (kinderalimentatie) en wat vinden jullie hierin belangrijk?
- **Vakanties en Feestdagen:** Hoe organiseren jullie de zorg en omgang tijdens vakanties en Feestdagen?

Opstellen van het ouderschapsplan

In gesprekken met de mediator krijgen de afspraken steeds meer vorm. Wat ouders belangrijk vinden, of juist waar de zorgen liggen, wordt zo veel mogelijk omgezet en vastgelegd in concrete afspraken om misverstanden en discussie in de toekomst te voorkomen. Alle afspraken worden duidelijk en overzichtelijk opgenomen. Ouders hebben ook de taak om voor hen belangrijke onderwerpen bespreekbaar te maken.

Afhankelijk van de leeftijd van de kinderen, heeft de mediator ook kindgesprekken met de betrokken kinderen. Dit overleg met de kinderen (afhankelijk van hun leeftijd en ontwikkelingsniveau) geeft vaak inzicht in wat kinderen belangrijk vinden en waar hun zorgen liggen.

Het is ook gebruikelijk dat ouders gezamenlijk de kinderen informeren over de afspraken die zij hebben gemaakt en dit met hen bespreken en naar hun mening vragen. Het is van belang dat dit gesprek vanuit beide ouders plaatsvindt en dat kinderen geen keuzes worden

voorgelegd. De mediator kan ouders hierin adviseren en begeleiden om deze gesprekken zo goed mogelijk te laten verlopen.

Inhoud

Het ouderschapsplan dient een aantal *verplichte* elementen te bevatten:

- Dat de ouders gezamenlijk belast zijn met het ouderlijk gezag over hun kind(eren);
- De keuze bij welke ouder een kind de hoofdverblijfplaats krijgt (en dus bij die ouder in de basisadministratie van de gemeente wordt ingeschreven);
- De wijze waarop ouders na de scheiding de zorg- en opvoedingstaken verdelen;
- De wijze waarop zij elkaar zullen informeren en raadplegen;
- De (verdeling van de) kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige kinderen;
- Dat de ouders zich er bewust van zijn dat hun kind recht heeft op een gelijkwaardige verzorging en opvoeding door beide ouders;
- Dat de ouders de kinderen op een bij de leeftijd van de kinderen passende wijze betrokken hebben bij de totstandkoming van het plan.

Naast de verplichte elementen staat het ouders vrij om over andere zaken die zij belangrijk vinden afspraken te maken. Het is daarbij van belang om te beseffen dat de afspraken die worden vastgelegd in een ouderschapsplan rechtens afdwingbaar zijn. Met andere woorden, ouders zijn verplicht zich aan de afspraken te houden.

Naast de verplichte elementen die in een ouderschapsplan komen te staan mogen er ook andere zaken worden vastgelegd. Dit biedt vaak extra houvast en Het is aan ouders om te bepalen tot welk detail zij afspraken willen maken. Voorbeelden van voorkomende afspraken zijn:

- Afspraken over de (maximale) afstand waarop ouders ten opzichte van elkaar gaan wonen om de omgangssituatie niet ernstig te verstoren. In bijzondere gevallen treden zij in overleg.
- Afspraken over het hebben van een identiteitsbewijs voor de kinderen wanneer zij nog geen 14 jaar zijn maar wel naar het buitenland moeten kunnen reizen.
- Het aanschaffen van een identiteitsbewijs voor een kind dat 14 jaar is en welke ouder dat identiteitsbewijs beheert.
- Hoe ouders omgaan bij reizen naar het buitenland met de kinderen;
- Afspraken over het vervoeren van de kinderen bij de wissel van ouder.
- Hoe ouders omgaan met onderwerpen als lichamelijke verzorging, het dagritme, thuiskomtijden, bedtijd, schermtijd, zakgeld, etc.
- Afspraken over (naschoolse) opvang en de kosten ervan.
- Afspraken over de keuze voor een (type) school maken. Meestal maken zij deze gezamenlijk en spreken daarbij af dat, afhankelijk van hun leeftijd en de omstandigheden, de kinderen worden betrokken bij deze keuze.
- Elkaar informeren over / betrekken bij schoolaangelegenheden zoals de rapporten, nieuwsbrieven, het schoolrooster, bijeenkomsten en ouderavonden of andere schoolinformatie zoals de informatie over evenementen of bijzondere bijeenkomsten.
- De rol (of juist geen rol) van eventuele nieuwe partners.
- Dat ouders er op toe zien dat de kinderen huiswerk maken en oefenen voor eventuele muzikles, sport etc.
- Beslissingen rondom (acute) medische aangelegenheden;
- Bij wie de kinderen op de polis tegen ziektekosten verzekerd zijn en welke ouders zorg draagt voor medische zorg als huisarts, tandarts etc.
- De toegang van de ouders tot een ziek kind dat verpleegd wordt en hoe dat rond nieuwe partners afgesproken wordt.

- Afspraken rond 'dagelijkse beslissingen', bijvoorbeeld door een lijst die in een bijlage wordt opgenomen.
- Afspraken rondom de verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid (vaak beiden).
- Een bepaling waarin wordt vastgelegd dat overige kwesties in overleg worden besloten.
- Dat ouders elkaar over en weer zullen informeren, ondersteunen en op de hoogte stellen omtrent gewichtige aangelegenheden.
- Dat ouders periodiek met elkaar overleggen, en hoe vaak dat overleg plaatsvindt.
- Afspraken over termen als vader/moeder/papa/mama en hoe daarmee om te gaan wanneer er nieuwe partners aantreden.
- Dat de ouders elkaars positie naar derden toe respectvol benoemen en er voor waken dat derden zich in negatieve zin mengen in het ouderschap.
- Afspraken rondom het contact met andere familieleden.
- Afspraken op dat gebied in het geval een van de ouders komt te overlijden. Met name hoe de andere ouder dan zorgt voor het in stand houden van de band tussen de kinderen en de familie van de overleden ouder.
- Hoe te handelen bij geschillen, misverstanden of onduidelijkheden.

Tijdens gesprekken met de mediator worden alle genoemde punten besproken ouders samen wat zij in het ouderschapsplan willen opnemen en op welke wijze.

Wijzigingen

Het is goed te realiseren dat het ouderschapsplan een 'dynamisch' document is dat regelmatig geëvalueerd en indien nodig aangepast wordt, zeker naarmate de kinderen ouder worden en er in de toekomst wijzigingen optreden in het leven van ouders of van de kinderen. Het is dan ook niet ongebruikelijk dat afspraken worden herzien door ouders en opnieuw worden vastgelegd.

In gezamenlijk overleg mogen ouders nieuwe afspraken maken of afspraken aanpassen, mits beide ouders het eens zijn en mits zij niet in strijd zijn met de wettelijke bepalingen (voor een ouderschapsplan). Teneinde misverstanden te voorkomen, is het raadzaam deze afspraken zorgvuldig schriftelijk vast te leggen.

Kort samengevat is een ouderschapsplan niet meer dan een schriftelijke vastlegging van afspraken van ouders. Door een scheiding verandert er veel. Voor betrokkenen zelf, maar ook in je rol als ouders. Door zorgvuldig na te denken en te overleggen over hoe ouders het ouderschap na de scheiding willen voortzetten, of juist (opnieuw) willen vormgeven, komt een zo toekomstbestendig ouderschapsplan tot stand waarin misverstanden over het ouderschap zo veel mogelijk worden voorkomen. En dat verdienen de kinderen.